

non fuisse transmissam, ac per hoc peccatum Traducis esse non posse. Ut enim breviter, quid tenendum constet, appareat: ab Apostolo dona Christi peccato primi hominis præferuntur: tu per hoc peccatum tuum, id est, Traducis, unam dicis an duas transisse mortes. Si unam, et corporalem, ut hic confessus es, constat gratiam Christi antecellere peccato primi hominis: et jam nascitur nemo peccator; quia, si ut supra dixisti, regnum peccati est, ut in secundam homo mortem, id est, in poenam perpetuam præcipitur, et per Adam mortem corporis solum advectam dicis; nec peccatum per Adam ad posteros, nec mors æterna transmittitur. »

AUGUSTINUS. Jam responsum est: nihil dicis. Regnum enim peccati etiam in æternam præcipit mortem, nisi per Christi gratiam remittatur: verumtamen ista quoque mors temporalis nulla esset, nisi Adam non moriendi possibilitatem peccati merito perdidisset: hanc enim peccatori denunciavit Deus dicens: « Terra es, et in terram » ibis¹. » Hanc sine merito peccati suscipere dignatus est Christus, ut per illam quidem moriendo iret in terram, sed resurgendo terram levaret in cælum: ac si æterna morte destructa, temporalem fidelibus ideo non auferret, ut adversus eam resurrectionis fides in hujus vitæ agone certaret.

C. JULIANUS. « Sin autem dixeris, per peccatum Adæ naturalem factam esse iniquitatem, duasque accidisse mortes, unam æternam, alteram temporalem; per Christi autem gratiam unam interim auferri a persona, non a natura, id est, perpetuam, temporalem vero remanere: Apostolus convincitur falsitatis, qui dixit multo magis profuisse gratiam, quam nocuisse peccatum: Apostolus autem argui non potest: tu igitur jure reprobaris. »

¹ Gen. iii, 19.

AUGUSTINUS. Ego dixi, una resurrectione beatorum ambas mortes tolli, et istam ne sit anima sine corpore suo, et illam ne aggravetur, vel affligatur anima etiam corpore suo. Sic autem ista fidelibus ad tempus relinquitur, ut habeat per illam fides adjumentum; quemadmodum postea reis tollitur, ut quod de suo corpore non recedunt, miseriæ sit incrementum. Ac per hoc eis, qui regenerantur in Christo, et de isto sæculo maligno electi exeunt, manifestum est plus prodesse gratiam, quam nocuisse peccatum, quod per unum hominem in mundum intravit, et cum morte per omnes homines pertransiit. Apostolus itaque redargui non potest, quia verum dixit: sed tu non intelligis, aut contra id quod intelligis, asserere quod falsum est, hæretica contentione conaris.

CI. JULIANUS. « Apostolus dixit, magis gratiam Christi, quam Adæ abundasse culpam: non igitur natura ab eo, non generatio, non foecunditas, sed voluntas, electio mali, morum pravitas accusatur. »

AUGUSTINUS. Si nihil nocuit generatio, nihil præstat regeneratio: si non est natura vitiata, non habent Christum parvuli salvatorem: si malum et bonum meritum singulorum in eorum propria est voluntate, quo merito Christus regnum Dei parvulis confert, qui in neutram partem sua voluntate usi sunt? Postremo quoniam duos posuit Apostolus, unum ad peccatum, non diabolum, sed Adam; et unum ad justitiam, non Abel, sed Christum; ut non exemplis imitatio, sed generationi regeneratio referretur; si non trajicit peccatum in homines generatos Adam, non donat Christus parvulis regeneratis justitiam; quia nec generati, nec regenerati parvuli usi sunt propria libertate. Ite nunc si vultis, et clamate si audetis, justitiam parvulis non donari; nec eos habituros esse justitiam, quando habitabunt in illo regno, ubi erunt, sicut scriptum est,

coeli novi, et terra nova, in quibus justitia inhabitat¹: aut ex vestro, quo inebriati estis, meracissimo dogmate, delirate in illo regno justitiam parvulos habituros quidem; sed propriae voluntatis meritis, non divinæ gratiæ largitate. Quod si dicere non audetis, (hic enim merita comparari, ibi autem præmia reddi fatemini;) cur fateri dubitatis, sive non vultis, sic eos ex Adam potuisse habere peccatum sine meritis propriae voluntatis malæ, quemadmodum a Christo recepturi sunt justitiam sine suis meritis præcedentibus voluntatis bonæ?

CII. JULIANUS. « Ac per hoc, si quem in rebus adhuc humanis locum veritas habet, et non strepitu iniquitatis totus omnino mundus obsurdit, ratione, disputatione, et Apostoli fide, atque ipsa ejus sententia teste, perdoctum esse fatebitur, inter Traducianos et Catholicos tantum esse discrimen, quantum inter Paulum et Manichæum, quantum inter sapientiam et stultitiam, quantum inter rationem et insaniam, quantum inter constantiam dictorum, et eam fluctuationem quam nova fœditate peperis, ut in iisdem pene versibus quod dixeris neges, quod negaveris asseveres. »

AUGUSTINUS. Jam responsum est: rogo te, si aliquid dicere non potes, tace si potes; sed quod pejus est, nec hoc potes.

CIII. JULIANUS. Et non, inquit, sicut per unum peccantem, ita est et donum: nam iudicium ex uno in condemnationem², gratia autem ex multis delictis in justificationem. « Quibus Apostoli verbis admoves expositionem tuam ita se habentem: » Ex uno ergo, quid, inquis, nisi delicto? Quia sequitur, Gratia autem ex multis delictis³. Dicant isti quomodo ex uno delicto in condemnationem, nisi quia sufficit ad condemnationem etiam unum origi-

¹ 2 Petr. iii, 13. — ² Rom. v, 16. — ³ Vide lib. ii de Nuptiis, cap. 27.

nale peccatum, quod in omnes homines pertransiit. Gratia vero ideo ex multis delictis in justificationem, quia non solum unum illud solvit, quod originaliter trahitur; sed etiam cætera, quæ in unoquoque homine motu propriae voluntatis adduntur. Si enim ob unius delictum mors regnavit per unum¹, multo magis qui abundantiam gratiæ et justitiæ accipiunt, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Itaque sicut per unius delictum in omnes homines ad condemnationem, ita et per unius justitiam in omnes homines ad justificationem vitæ. « Post quæ Apostoli verba, quasi aliquid confeceris, insultando de nobis loqueris: » Adhuc permaneant in vanitate mentis suæ, et dicant unum hominem non propaginem trajecisse, sed exemplum præbuisse peccati². Quomodo ergo per unius delictum in omnes homines ad condemnationem, et non potius per multa sua cujusque delicta? nisi quia etiam si illud unum sit tantum, idoneum est perducere ad condemnationem, etiam nullis additis cæteris; sicut perducit parvulos morientes, qui ex Adam nascuntur, si in Christo non renascantur? Quid ergo a nobis quærit iste, quod non vult ab Apostolo audire, per quid peccatum inveniatur in parvulo; utrum per voluntatem, an per nuptias, an per parentes? Ecce, audiat per quid, audiat et taceat, per quid peccatum inveniatur in parvulo: Apostolus, Per unius delictum, inquit, in omnes homines ad condemnationem. « Nihil te quidem magis timere quam interrogationem perscrutatricem animi tui et dogmatis nominis: inde est quippe, quod omnibus opibus negationem examinis a mundi potestatibus comparatis; intelligitis enim agendum vobis vi esse, cum deserimini rationis auxilio. »

¹ Rom. v, 18 et 19. — ² Vide lib. ii de Nuptiis, cap. 27. Beda et Florus, ad Rom. v.

AUGUSTINUS. Vis non timere potestatem? bonum fac¹. Non est autem bonum, contra apostolicum sensum exere et asserere hæreticum sensum². Quid adhuc quæris examen, quod jam factum est apud Apostolicam sedem? quod denique jam factum est in episcopali iudicio Palæstino, ubi Pelagius vestri auctor erroris procul dubio damnatus esset, nisi ista quæ tu defendis, dogmata vestra damnasset. Damnata ergo hæresis ab episcopis non adhuc examinanda, sed coercenda est a potestatibus christianis.

CIV. JULIANUS. « Sed non tua opinio apud prudentes tantum valebit, ut cum tu sis caput horum et causa malorum, de conflictu medio Apostoli te objectione subducas; et putes illum pro te esse feriendum: quo potissimum contra vos præceptore armamur ac principe. Ut ergo quid tibi dicendum sit, consequenter agnoscas: si mihi et tibi super hoc esset nulla dissensio, quod Apostolus naturali peccato Manichæorum dogma firmaret, tunc tuum caput petenti, illum constanter opponeres: nunc vero cum inviolabilis apud me magistri gentium dignitas perseveret, ejusque verba tua lædi expositione non patiar, qui secundum regulam prolatam rationis stulto impuro, et impio assero dogmati repugnare, nihilque eum pro peccato naturali dixisse convinco; qua tu impudentia ingeris, ut vel pro te mihi ille respondeat, qui non interrogatur, quoniam nec de ejus sapientia dubitatur; vel me vociferaris nolle audire ab Apostolo, quod in te ab Apostolo nobis tradita intelligentiæ sanitate detestor? »

AUGUSTINUS. Numquid non post Apostoli verba a me interposita nihil aliud quam tacere debuisti? Et tamen contra illa nihil dicens, nec secundum illa aliquid dicens, mihi non taces, et jactas inter cætera, quod ego sim caput horum et causa malorum: quasi ego prior vel credide-

¹ Rom. xiii, 3. — ² Vide lib. 1 Operis prioris contra Julian. cap. 1. 166

rim, vel esse disputaverim originale peccatum. Tam quippe imperitos hæc tua credis esse lecturos, qui nesciant quam multi ante nos Ecclesiæ clarique doctores, sic ista Apostoli verba intellexerint et exposuerint, quemadmodum tota ex ipso initio sui catholica intelligit vel credit Ecclesia: quæ doctorum verba si mala sunt, sicut vos dicere non timetis; quomodo ego sum, quæso te, caput horum et causa malorum; nisi quia tu es caput harum, quas mihi rabiosus ingeris, calumniarum? Nam si sano cerebro considerares humanæ vitæ miserias a primis fletibus infantium usque ad extremos gemitus morientium; videres profecto, quod nec ego, nec tu, sed ille Adam fuerit caput horum et causa malorum: quod nolens videre clausis oculis clamas, et justum Dei esse iudicium, et non esse originale peccatum. Quæ duo inter se quam sint contraria, procul dubio cerneres, non dico si horum malorum caput non esses, quia utique non es; sed si sanum caput haberes, quod habere posses, si doctores sequendo catholicos caput Pelagium non haberes.

CV. JULIANUS. « Exprimatur igitur vis argumentorum tuorum. Post quam dixit Paulus, quia multo magis abundasset gratia Salvatoris ad medendum, quam prævaricatio primi hominis ad nocendum, sequitur: » Et non sicut per unum peccantem, ita est et donum: nam iudicium ex uno in condemnationem, gratia autem ex multis delictis in justificationem. « Quod tu delictum unum ad condemnationem sufficiens, originale esse contendis, » in omnes videlicet homines pertransiens: gratiam autem ideo ex multis delictis in justificationem dici, quia non solum illud unum solvit, quod originaliter trahitur, sed etiam cætera quæ in unoquoque homine motu propriæ voluntatis adduntur. « Ad quod confirmandum paulo post argumentaris, quia si hoc unum delictum ad condemnationem

sufficiens Apostolus dixisset imitatione susceptum, addere debuisset, omnes homines ad condemnationem non per unum ire delictum, sed per multa sua quæque voluntate commissa. In quibus quoniam elaqueandus est Apostoli sermo a cassibus Manichæorum, ut sit attentus lector, admoneo. Ais ergo secundum nostrum sensum, quo asseritur prima culpa formam præbuisse peccantibus, debuisse Apostolum, sicut gratiam ex multis delictis in justificationem dixit operari, ita ex multis peccatis dicere regnasse mortem. Porro hoc argumento contra te omnino luctaris: convinco enim secundum dogma tuum, insequenter Apostolum pronuntiare, Gratia autem ex multis delictis in justificationem, qui dixerat, Ex uno peccato iudicium in condemnationem. Ut enim egredientes de nostris finibus, in vestra regione versemur: si libertas arbitrii primo est eversa peccato, et in omni deinceps hominum genere manca adeo remansit, ut non sit ei possibile nisi tantummodo malum facere, non autem habeat in facultate electionem partis alterius, id est, recedere a malo et facere bonum; sed iniquitatis necessitate depressa appetentiæ criminum parere compellitur: si perrupta omni lege iustitiæ. facta sunt naturalia quæ fuerant voluntaria; si lex peccati habitat in membris, quæ tyrannidem in imaginem et opus Dei, nuptiarum verecundia et jucunditate sortita est; si frutex diaboli in visceribus pangitur ante animam, et cum incrementis naturalibus adolescit, fronde scit, et pestifera fruge ingravescit: si hæc, inquam, ut dicitis, una primi hominis culpa progenuit; consequentius dicitur ex uno delicto in condemnationem genus ire mortalium, quam ex multis delictis gratiam liberare; ut magis proprie intelligatur dici posse hæc gratia ex uno delicto liberare, quos liberat. Nulla enim alia motu propriæ voluntatis adduntur. si omne malum, fracta arbitrii libertate,

exclusa honestate desiderii, infectrix seminum culpa primi genitoris operatur. »

AUGUSTINUS. Unde fieri potest, ut homo qui conaris apostolica verba pervertere, possis loqui nisi perverse? Nam utique, cum ad illud delictum, quod generatio trahit, usus voluntatis accesserit, quem non habent parvuli, inmultas et varias cupiditates arbor multorum pullulat peccatorum: quod antequam fieret, etiam ipsum unum traherat ad damnationem, si ante voluntatis usum parvulus finiret hanc vitam. Neque enim quia major damnatio debetur jam magno et multiplicato malo, ideo nulla parvo et nondum multiplicato debebatur. Quomodo ergo regeneratio, quæ multiplicatum per usum voluntatis malum tollit, non plus præstat, quam nocuit generatio, quæ hujus quamvis magni et multiplicis mali, nondum tamen auctum, et nondum multiplicatum traxit initium, quod solum sine ulla pullulatione remaneret, si nullus voluntatis usus, quo augetur et multiplicaretur, accederet? Voluntas autem, antequam bonæ liberati ad operandam veram justitiam gratia Dei subveniente reddatur, multis aliis etiam causis, præter originis vitium, movetur ad peccandum, vel non movetur; unde fit, ut ipsi impii quibus vel nondum subvenit, vel nunquam subventura est gratia, quæ justificat impium, alii magis, alii minus peccent. « Iudicium ergo ex uno in condemnationem; quia » damnantur et hi, qui unum illud generatione traxerunt: » gratia autem ex multis delictis in justificationem¹; » quia non solum illud cum quo nascitur homo, sed quidquid aliud delictorum voluntatis usus illi malo addidit, tollit. Hæc est apostolicorum verborum catholica veritas, quam nulla hæretica loquacitate depravas, quantalibet nos prolixitate vanitatis et loquacitatis exerceas.

¹ Rom. v, 16.

CVI. JULIANUS. Ac per hoc, si est naturale peccatum tantorum auctor malorum, gratia Christi nequaquam multa delicta donando justificationem operatur: sed uni peccato indulgendo negotium benignitatis exequitur; quod cum se spondet acturam, fidem faciet promissis, si hæc quæ dicuntur per peccati vulnus invecta curaverit: cæterum si et post remedia quæ detulit, eadem tamen diabolicorum morborum series perseverat; voto ejus gratificatio, præsumptioni venia debetur, quia ad curandum innatas pestes virtus ei defuit, non voluntas. »

AUGUSTINUS. Jam responsum est: intellige, et tacé. Aliter gratia certantem facit, atque adjuvat; aliter victorem sine hoste ullo, vel externo, vel interno, in æterna pace conservat: ista laboriosa militia est in præsentis sæculo, illa beata requies in futuro. Sed si tu cum vitiis carnalibus in te ipso bellum non geris, erubescere: si geris, obmutesce.

CVII. JULIANUS. Quid igitur hac disputatione confectum est? Sensui videlicet tuo et Apostolo non convenire. Apostolus enim ait, multa delicta gratiæ liberalitate donari: dogma vero tuum asserit, unum peccatum naturale; quod legem peccati vocas, in cunctis hominibus desideria iniquitatis effingere. In absoluto itaque est, a te naturam quæ est opus Dei, ab illo argui voluntatem. Non autem aliter prorsus eloqui debuit, quam elocutus est, id est, ex uno condemnationem fieri posse peccato: quia et primus ille homo per unum peccatum delinquendi præbuit exemplum; et sicut illi ipsi ad condemnationem una prævaricatio abundavit, sic etiam cæteris ad reatum una potest culpa sufficere. Propter quod Ecclesiastes, « Qui in uno » peccaverit, multa bona perdit¹: » et Jacobus, « Si totam legem observaveris, offendas autem in uno, factus es omnium reus². »

¹ Eccle. ix, 1. — ² Jacob. ii, 10.

AUGUSTINUS. Ergo peccatum Adæ ipsum solum læsit, non et genus humanum. Non enim in tantum eris absurdus, ut dicas, peccato ejus læsos esse vel lædi homines nescientes, vel non credentes utrum fuerit, et quid egerit: quia etsi nescientes homines aliquid imitantur, eo tamen peccato lædi et fieri peccatores, quod ante annorum millia factum esse nesciunt, nimis insipienter dicis; nisi hoc peccatum ad omnes generatione transisse fatearis. Dicentes autem quod Adæ peccatum ipsum solum læserit¹, et non genus humanum, nisi damnaret Pelagius, damnaretur ab eis iudicibus, qui Manichæi utique non sunt.

CVIII. JULIANUS. Gratia vero Domini Jesu Christi non est ita data, ut per singula peccata, quasi per singula vulnera, singula quoque indulgentiæ remedia provideret, diversisque baptismatibus peccatis variis veniam præberet: sed pro efficacissimæ potestate medicinæ, quæ criminibus, id est, malæ voluntatis operibus admovetur, ita communiter subvenit, ut diversas species reatum unius vi consecrationis abstergat.

AUGUSTINUS. Quomodocumque dicas datam gratiam Domini Jesu Christi, separas ab ea parvulos, quos ea salvos fieri negas: ut scilicet vobis ipsa vocabula pro vestro arbitrio dividantibus, Christus ad parvulos pertinere videatur propter regnum Dei, quo non nisi baptizatos posse pervenire conceditis; Jesus autem sit ab eis prorsus alienus, quoniam non in illis operatur, unde hoc vocatur. Scriptum est enim: « Vocabis nomen ejus Jesum²; » continuoque causam subjiciens, quare Jesum: » Ipse enim salvum faciet, inquit, populum suum a peccatis eorum. » Quod in parvulis fieri negantes, et a nomine Jesu illos, et ab ejus populo separatis: et audetis

¹ Vide lib. de Gestis Pelagii, cap. 11 et 33. — ² Matth. i, 21.

indignari, quod vos potius ab eodem populo separamini? Quantum autem attinet ad delicta voluntaria, sicut ex multis iudicium mittit in condemnationem, sic ex multis gratia in justificationem. Quare ergo dictum est, « Iudicium ex uno in condemnationem, gratia autem ex multis delictis in justificationem¹: » nisi quia hoc loco non est opposita voluntati voluntas, aut imitationi imitatio; sed generationi regeneratio? Sicut enim generatio iudicium habet ex uno in condemnationem; ita regeneratio gratiam ex multis delictis in justificationem. Clarum est quod voluit intelligi Apostolus: vos si subditas aures aperiatis, contentiosa ora claudetis.

CIX. JULIANUS. « Prudenter ergo, cum de Adam loqueretur, nominavit unum peccatum, quod voluit intelligi formam prævaricationis fuisse: ideo, inquam, unum et non multa memoravit, quia sciebat unum tantum Adæ peccatum in legis historia contineri. Gratiam vero ex multis delictis in justificationem, imbutos a se laudavit emitte, ne beneficii pauperis suspicio nasceretur: et si dixisset, Gratia ex uno in justificationem; non tam omnia videretur abolere, quam singula. Quod ergo præmisit unum peccatum, fidem servavit historiæ: quod subdidit, ex multis gratia in justificationem, munificentiam mysterii commendavit et copiam. »

AUGUSTINUS. Quid autem opus erat, ut de Adam loqueretur, cum Christi gratiam commendaret; nisi quia per illum generatio, per istum regeneratio est?

CX. JULIANUS. « Quæ expositio, ut rationi concinit, ita vos destruit: hoc enim ipso confiteri tibi necesse est, in omnibus superioribus verbis Apostolum de peccato Manichææ traducis non locutum, quando in commemoratione gratiæ multa absolvi peccata monstravit.

¹ Rom. v, 10.

AUGUSTINUS. Manichæos tu adjuvas, quibus inducendi aliam naturam malam das locum, negando in originali malo esse causam miseriæ parvulorum: quam miseriam in paradiso utique non haberent, si perseverante ibi naturæ humanæ rectitudine ac beatitudine nascerentur.

CXI. JULIANUS. « De istorum enim peccatorum genere, quæ multa esse, et dimitti omnia per gratiam commendavit, ostendit se etiam illud unum superius dixisse peccatum: tu autem hæc multa ea consentis esse, quæ committuntur ab unoquoque homine motu propriæ voluntatis: et illud ergo unum de eodem genere est. »

AUGUSTINUS. Simul cum illo uno, dico esse multa, non præter illud: potest autem et hoc recte dici de eodem genere esse, si ad originem referatur; quia et ipsum ex primi hominis voluntate manavit, quando illius peccatum intravit in mundum, et per omnes homines pertransiit.

CXII. JULIANUS. « Ut intelligatur ab unoquoque, motu propriæ voluntatis attractum; et jam non fœcunditas seminum, sed studiorum pravitas arguetur. Cæterum si illud unum originale voluisset intelligi, non utique in sequentibus peccata multa dixisset, quæ per gratiam dimissa testatur. »

AUGUSTINUS. Quare non dixisset, nisi quia hoc volunt Pelagiani? sed non vult veritas, qua Pelagiana redarguitur novitas, et vincitur vanitas. Multa enim delicta, ex quibus gratia mittit in justificationem, simul cum illo uno multa sunt; ex quo uno iudicium, etiam si alia non addantur, mittit in condemnationem. Sic ergo Adam unum delictum potuit generatis inserere, Christus autem regeneratis multa dimittere; quoniam plus iste profuisse, quam ille nocuisse monstratur.

CXIII. JULIANUS. « Et quamvis quæ acta sunt, ad de-